

Міністерство освіти і науки України
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА
ДРАГОМАНОВА

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

на засіданні Вченої ради

УДУ імені Михайла Драгоманова

Протокол № 5
квітень 2023 р.

Професор з навчально-методичної

Сидус Р. М.

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

освітнього ступеня бакалавра
галузі знань: 01 Освіта /Педагогіка
спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійна програма «Педагогіка дозвілля»

Шифр за навчальним планом ПП 2.04

Київ 2023

Розробник програми:

Кушнірук С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Рецензенти:

Ярошенко О.Г., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник Інституту вищої освіти НАПН України;

Паньків Л.І., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки мистецтва і фортепіанного виконавства Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Науково-методичної ради УДУ імені Михайла Драгоманова « 26 » « квітень » 2023 року,
протокол № 1

Голова НМР

 П. М.

I. Пояснювальна записка

Програма нормативного освітнього компонента «Основи організації рекреаційної діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього рівня *бакалавр*, галузі знань *01 Освіта /Педагогіка*, спеціальності *011 Освітні, педагогічні науки*, освітньо-професійної програми «*Педагогіка дозвілля*».

Предмет вивчення освітнього компонента – об'єктивні закономірності світового і національного культурних процесів, явища матеріальної і духовної культури, чинники виникнення, формування і розвитку культурних інтересів і потреб людей, їх участі в збереженні, примноженні і передачі культурних цінностей у сфері дозвілля і рекреації; науково-теоретичні основи рекреології дозвілля й її специфіка, що виступає важливою складовою теоретико-практичної підготовки майбутнього педагога до творчої високопродуктивної фахової діяльності та вирішення проблем професійного й особистісного характеру.

Міждисциплінарні зв'язки викладання освітнього компоненту «Основи організації рекреаційної діяльності» узгоджується із подальшим вивченням циклу науково-предметної підготовки, є його логічним продовженням, спрямоване на розвиток професійно-значущих творчих якостей майбутнього педагога, його здатності до творчої та інноваційної фахової діяльності («Інтеграція мистецьких технологій в культурно-освітній системі», «Технології організації дитячого оздоровлення та відпочинку», «Зарубіжні івент-технології» та ін.).

Мета та завдання освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента «Основи організації рекреаційної діяльності» є формування системи знань з основних концепцій рекреології дозвілля, виявлення сучасних проблем у рекреаційній дозвіллевій діяльності.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Основи організації рекреаційної діяльності» є:

- ознайомлення студентів із теоретичними засадами культурології дозвілля;
- усвідомлення студентами сучасних тенденцій культурної глобалізація та її вплив на культуру дозвілля;
- усвідомлення специфіки національних процесів у сфері дозвілля в контексті глобалізації;
- створення системи знань про специфіку рекреації та шляхи розвитку рекреаційної діяльності;
- розвиток творчих здібностей майбутнього педагога дозвіллевої сфери;
- підвищення загальної культури майбутніх фахівців;
- самовдосконалення та самовиховання студентів.
- оволодіння студентами спеціальними знаннями, уміння та навичками в сфері організації педагогічно спрямованої дозвіллевої діяльності.

– засвоєння навичок аналізу практичного досвіду та пошуку інноваційних рішень проблем культурного дозвілля, самостійної роботи над базовими джерелами, документами та публікаціями.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

з/п	Результати навчання	Компетентності
	<p>ПРН2. Знати психолого-педагогічні особливості навчання, виховання та розвитку різних вікових груп населення у сфері культурно-освітнього дозвілля.</p>	<p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, національні цінності й досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей розвитку культурно-освітньої галузі, педагогіки дозвілля, їхнього місця в загальній системі гуманітарного знання.</p>
	<p>ПРН3. Уміти конструктивно розв'язувати професійні, проблемні завдання, здійснювати суб'єкт-суб'єктну, педагогічно доцільну, партнерську взаємодію на основі загальнолюдських цінностей, етики і моралі.</p>	<p>ЗК5. Здатність генерувати і поширювати нові ідеї, управляти соціально-культурними та педагогічно-рекреаційними проектами на високому рівні партнерсько-педагогічної взаємодії.</p> <p>ФК8. Здатність розуміти тенденції педагогічно-дозвілєвої діяльності та вміти передбачати їх перспективи.</p> <p>ФК10. Здатність організовувати спільну педагогічно-дозвілєву діяльність та педагогічно доцільну партнерську взаємодію суб'єктів широкого вікового спектру.</p>
	<p>ПРН5. Уміти застосовувати інноваційні методи та креативні освітні технології в процесі проведення комплексних педагогічно-рекреаційних заходів на основі полікультурного підходу, принципу солідарності поколінь.</p>	<p>ЗК3. Здатність використовувати управлінські технології, адекватні цілям соціально-культурної діяльності, техніку міжособистісної взаємодії з людьми різних вікових категорій.</p> <p>ФК7. Здатність демонструвати педагогічні, виконавські, інтерпретаційні та артистичні вміння.</p>

II. Орієнтовний тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 270 годин / 9 кредити ECTS.

з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	семінарські	практичні	СРС	Аудиторні	Лекції	семінарські	практичні	СРС
.	Модуль 1. Культурологія рекреаційної діяльності	29	15	2	12	42	6	4		2	60
.1	Тема 1.1. Теоретико-методологічні основи культурології дозвілля	9	5		4	14	2	2			20
.2	Тема 1.2. Трансформація сфери дозвілля в епоху глобалізації	9	5		4	14					20
.3	Тема 1.3. Культурно-дозвіллева діяльність як сфера державної політики	11	5	2	4	14	4	2		2	20
.	Модуль 2. Теоретичні основи рекреаології дозвілля	20	16	4	20	56	6	4	2		80
.1	Тема 2.1. Предмет, завдання та основні поняття навчальної дисципліни «Рекреаологія дозвілля».	8	4		4	14	2	2			20
.2	Тема 2.2. Загальна характеристика сучасних концепцій рекреаології дозвілля	10	4	2	4	14	2	2			20
.3	Тема 2.3. Рекреаційні потреби. Рекреаційний час	10	4	2	4	14	2		2		20
.4	Тема 2.4. Рекреаційний простір	8	4		4	14					20
.	Модуль 3. Особливості рекреаційної діяльності	33	21	2	10	70	16	8	2	6	102
.1	Тема 3.1. Рекреаційна діяльність	6	4		2	14	2	2			20
.2	Тема 3.2. Педагогічний потенціал дозвілля в умовах нової соціокультурної реальності	6	4		2	14	4	2		2	20
.3	Тема 3.3. Соціокультурні технології в сфері дозвілля	6	4		2	14	2			2	20
.4	Тема 3.4. Рекреаційні програми	9	5	2	2	14	4	2	2		20
.5	Тема 3.5. Культурно-розважальні рекреаційні технології	6	4		2	14	4	2		2	22
Разом:		102	52	8	42	168	28	16	4	8	242

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Модуль 1. Культурологія рекреаційної діяльності

Тема 1.1. Теоретико-методологічні основи культурології дозвілля

Характеристика дозвілля і дозвіллевої діяльності: поняття, концепції, структура, принципи, функції, види та специфічні ознаки дозвілля.

Класифікація дозвілля в концепціях закордонних учених. Принципи культури дозвілля: історичність; ціле-раціональність; соціальна прийнятність; новизна; наповненість; пізнавальність.

Історичний підхід дослідження дозвілля: періодизація та основні досліджувані тенденції. Дозвілля як фактор регулювання соціального життя в історичному контексті. Соціально-виховний вплив дозвіллевої діяльності за різні історичні періоди. Основні закономірності історичного розвитку сфери дозвілля. Античне дозвілля як умова розвитку особистості. Особливості середньовічних форм організації дозвілля. Становлення та розбудова сфери дозвілля у Новий час. Дослідження дозвілля в контексті різних наукових галузей за кордоном. Соціальна сутність дозвілля. Дозвілля в житті людини.

Тема 1.2. Трансформація сфери дозвілля в епоху глобалізації

Глобалізація як світоглядна ідея та стратегія. Сутність та зміст сучасної глобальної культури. Вплив культури на духовне і соціальне життя людини. Культура як головний аспект глобалізації.

Масова культура як складне багатофункціональне соціокультурне явище. Основні функції масової культури в постіндустріальному суспільстві: комерційна, споживча, інформаційно-гносеологічна, ціннісно-орієнтована. Основні завдання сучасної масової культури. Проблеми сучасної культурної ситуації в Україні. Масова культура як “індустрія дозвілля”. Кризові явища у сфері культури.

Специфіка національних процесів у сфері дозвілля в контексті глобалізації. Національна культура як багатокомпонентна система. Національно-ментальні особливості організації дозвілля. Етнокультура, етнокультурні та ментальні відмінності у проведенні дозвілля. Національна культура та її залежність від глобалізаційних процесів.

Дитяча та молодіжна субкультура. Національне та транснаціональне в організації вільного часу.

Тема 1.3. Культурно-дозвіллева діяльність як сфера державної політики

Нормативно-правове забезпечення культурного розвитку України. Нормативно-правові акти, що регулюють окремі галузі культурної сфери: бібліотечну, музейну, театральну, архівну, видавничу справу, кінематографію тощо.

Особливості культурних процесів та забезпечення соціокультурних інтересів суспільства в регіонах. Регіональні програми розвитку культурно-дозвіллевих напрямів діяльності. Індикатори ефективності культурної політики. Проблематика культурної політики в системі національної безпеки.

Соціокультурні інституції: профільні наукові інститути; заклади освіти; сімейне дозвілля; центри дитячої та юнацької творчості; територіальні громади як інститути соціального виховання; клубні установи за місцем проживання; парки культури та відпочинку; заклади оздоровлення та відпочинку (дитячі культурно-оздоровчі табори); музеї; фонди; арт-центри; галереї; громадські організації та ін.; суб'єкти приватного права, що виконують важливі для суспільства функції та представляють інтереси фахової спільноти у сфері культури і мистецтва. Актуальність розвитку державно-приватного партнерства у сфері культурної політики.

Культурна дипломатія. Мережа культурних інституцій за кордоном.

Модуль 2. Теоретичні основи рекреалогії дозвілля

Тема 2.1. Предмет, завдання та основні поняття навчальної дисципліни «Рекреалогія дозвілля».

Формування рекреалогії як науки. Зародження і становлення шкіл рекреалогії в Європі та США. Понятійний апарат рекреалогії. Поняття дозвілля, відпочинку, рекреації, рекреаційних потреб, рекреаційного часу, рекреаційного простору, рекреаційної діяльності, рекреаційної системи.

Тема 2.2. Загальна характеристика сучасних концепцій рекреалогії дозвілля.

Теоретичні школи рекреації. Концептуальність поглядів на рекреацію. Напрями філософських поглядів на зміст рекреації. Теорії рекреації. Рекреаційні концепції середнього рівня.

Тема 2.3. Рекреаційні потреби. Рекреаційний час.

Рекреаційні потреби як усвідомлена необхідність у відновленні та розвитку фізичних і духовних сил дитини. Критерії віднесення потреб до категорії рекреаційних. Фактори впливу на рекреаційні потреби молоді. Ієрархічні рівні рекреаційних потреб. Зв'язки між групами рекреаційних потреб. Попит на рекреаційну діяльність. Поняття вільного часу, його форми. Еволюція концепції вільного часу в ХХІ ст. Поняття рекреаційного часу, його властивості. Види та класифікація рекреаційного часу.

Тема 2.4. Рекреаційний простір.

Рекреаційний простір як частина соціального простору. Рівні рекреаційного простору. Елементи діяльності щодо організації рекреаційного часу. Умови організації рекреаційного простору. Мірність рекреаційного простору і параметри, що її характеризують. Співвідношення рекреаційного простору й часу та його прояви. Тематичні парки та музеї як рекреаційний простір.

Модуль 3. Особливості рекреаційної діяльності

Тема 3.1. Рекреаційна діяльність

Дуалізм поняття “рекреаційна діяльність”. Рекреаційна діяльність як форма дозвілєвої діяльності дітей та молоді. Рекреаційна діяльність як специфічна діяльність суспільства щодо організації умов для задоволення потреб у відпочинку. Функції рекреаційної діяльності. Зв’язок функції рекреаційної діяльності з природним середовищем. Специфічні риси рекреаційної діяльності, упорядкованість і періодичність. Цикл як форма організації рекреаційної діяльності. Класифікація рекреаційної діяльності. Рекреаційна діяльність бібліотек.

Тема 3.2. Педагогічний потенціал дозвілля в умовах нової соціокультурної реальності

Педагогічна сутність вільного часу та культурно-рекреаційного дозвілля. Дозвілля в системі життєвих цінностей сучасної людини. Проблема переосмислення місця і ролі дозвілля в контексті розвитку особистості в культурно-освітньому просторі.

Особливості соціалізації особистості в дозвілєвих установах. Роль українського фольклору, традицій у вихованні дітей та підлітків. Особливості масової роботи з різними категоріями населення.

Напрями, форми, методи соціально-педагогічної діяльності у сфері дозвілля. Проблема доцільності відродження національної моделі проведення вільного часу та культурно-дозвілєвої діяльності.

Тема 3.3. Соціокультурні технології в сфері дозвілля

Сутність понять “технологія”, “метод” “методика” “форма”. Типи соціокультурних технологій: культуротворчі, рекреаційно-оздоровчі, освітні, рекреаційно-оздоровчі, реабілітаційні, інформаційні, демонстраційні, управлінські та інноваційні технології. Культурологічний і педагогічний потенціал технологічних інновацій.

Культуротворчі технології: художньо-розвиваючі, культурно-охоронні, художньо-творчі та ін. Особливості проектно-діяльності в сфері дозвілля. Успішні вітчизняні та закордонні практики в сфері соціокультурного проектування.

Гуманітарна спрямованість анімаційних технологій – попередження відчуження особистості в суспільстві та суспільних відносинах. Технології соціокультурної реабілітації для особистого розвитку та соціалізації людей, котрі потребують соціального захисту та підтримки (інваліди, безробітні, мігранти, діти-сироти, особи похилого віку, самотні). Характеристика реабілітаційних методів і форм: бібліотерапія, театральна терапія, гарденотерапія, іппотерапія, фітотерапія, музикотерапія, казкотерапія та ін.

Тема 3.4. Рекреаційні програми

Поняття рекреаційної програми. Функції рекреаційних програм. Типи рекреаційних програм. Методика створення рекреаційних програм. Карти рекреанта. Створення рекомендаційних програм. Розробка вибраної програми. Рекреаційні програми музеїв як дозвіллевих закладів.

Тема 3.5. Культурно-розважальні рекреаційні технології

Культурно-дозвіллева діяльність та культурно-розважальні технології як сфера рекреації. Види культурно-розважальних технологій. Характеристика та структура рекреаційної анімації. Дозвіллева анімація. Рекреаційні ігри. Музична та танцювальна анімація. Рекреаційні інвентивні заходи.

Заклади індустрії дозвілля, розваг і культурного відпочинку як суб'єкти надання культурно-розважальних рекреаційних послуг. Природа та основні характеристики процесу розваги. Дозвіллеві центри. Клубні заклади. Особливості клубної рекреаційної діяльності.

IV. Засоби діагностики успішності навчання

Форми та методи поточного і підсумкового контролю. Навчальні досягнення студентів із освітнього компонента «Основи організації рекреаційної діяльності» оцінюються на основі діючої в університеті модульно-рейтингової системи, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь, навичок та компетентностей.

Поточний контроль здійснюється упродовж семестру під час проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять і виконання самостійної роботи та оцінюється сумою набраних балів за всіма темами. Контроль академічної успішності охоплює поточну успішність з врахуванням присутності, рівня активності на заняттях, якості виступів, повідомлень й підготовки колективних та індивідуальних творчих завдань, а також передбачає проведення модульних контрольних робіт (тестування) за кожним модулем курсу (у разі їх включення до навчального навантаження викладача) та підсумкові показники якості письмових відповідей студентів на питання екзаменаційних білетів.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи: *методи усного контролю*: індивідуальне та фронтальне опитування, співбесіда; *методи письмового контролю*: письмова робота; модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування; *методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Поточна успішність оцінюється максимально 60 балів, екзамен — максимально 40 балів. За результатами поточного модульного контролю та екзамену виставляється підсумкова оцінка — максимально 100 балів.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні:

1. Бабенко Н. Б. Соціологія вільного часу і дозвілля : навч. посіб. К. : ДАКККіМ, 2006. 196 с.
2. Бойко, О. П. Культура дозвілля у суспільстві ризику [Текст] : монографія / О. П. Бойко. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2011. 285 с.
3. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство : навч. посіб. Київ : Центр навч. літ., 2006. 208 с.
4. Величко В.В. Організація рекреаційних послуг: навч. посібник. Х.: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2013. 202 с.
5. Глобальні трансформації у сфері культури: виклики сьогодення. Матеріали Міжнародної наукової конференції (м. Львів, 29-30 жовтня 2021 р.). Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021.
6. Замкова А.В., Гусева О.В. Рекреалогія: конспект лекцій з дисципліни. Частина I. Одеса: ОДЕУ, 2010 р. 76 с.
7. Замкова А.В., Гусева О.В. Рекреалогія: конспект лекцій з дисципліни. Частина II. Одеса: ОДЕУ, 2012 р. 80 с.
8. Иванова Л. Феномен Артека: событие без границ. *Наш Артек*. Ивано-Франковск : НАИР, 2015. С. 155-160.
9. Історичний розвиток цивілізацій у контексті глобалізації: ціннісний вимір : монографія / за редакцією доктора політичних наук, професора О.В. Зернецької, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Київ : ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2019. 317 с.
10. Карпова Л. О. Просвітництво на теренах України XIX ст. : історіографічний досвід. *Актуальні питання культурології* : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. Рівне, 2012. Вип. 12. С. 51–55.
11. Ковальчук Т. І. Основи педагогічної дозвіллевої діяльності. К. : ДАКККіМ, 2010. Ч. I. 277 с.

12. Ковальчук Т.І. Соціально-культурна роль музею у формуванні особистості. URL : <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Pedagogica/article/viewFile/450/427>.
13. Конспект лекцій з дисципліни «Рекреалогія» для студентів 2 курсу всіх форм навчання / І. М. Писаревський, А. А. Рябєв, О. І. Угоднікова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. 93 с.
14. Копієвська О. Р. Використання сучасних рекреаційних технологій у парковій індустрії. https://tourlib.net/statti_ukr/kopievaska.htm.
15. Копієвська О. Р. К 65 Паркова індустрія : підручник. Київ : НАКККіМ, 2015. 208 с.
16. Копієвська О. Р. Трансформаційні процеси в культурі сучасної України : монографія. К. : НАКККіМ, 2014. 296 с
17. Кутузова Г. І. Культурно-дозвілєва діяльність: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк: Вежа-Друк, 2013. 252 с.
18. Кутузова Г.І. Культурно-дозвілєва діяльність». Методичні рекомендації до курсу. Луцьк: Східноєвроп.нац.ун-т ім.Лесі Українки. 2015. 20с.
19. Кухта М.П., Мартинюк І.О. Стереотипи як соціокультурний чинник впливу на життя людей старшого віку. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2018. № 79. С. 194–202.
20. Максимовська Н. О. Наукові засади розвитку соціальної педагогіки дозвілля. *Освіта та педагогічні науки*. 2012. № 5/6. С. 37-42. 337.
21. Максимовська Н. О. Сучасний стан дозвілєвої сфери в Україні: соціально-педагогічний аспект. *Вісн. Харків. держ. акад. культури* : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. М. Шейка. Харків, 2010. Вип. 33. С. 264-272.
22. Мотузка Т.А., Яковенко А.К. Стереотипи та ритуали як основа інституціоналізації. *Тези доповідей XXI Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених*: [у 2-х т.]. Т. 1 (м. Київ, 5-9 квітня 2021 р.) / [ред. кол.: Н.В.Ладогубець, А.М.Кокарева та ін.]; Національний авіаційний університет. К.: НАУ, 2021. С.235-237.
23. Організація дозвілля : конспект лекцій для студентів спеціальностей 242 «Туризм», 241 «Готельно-ресторанна справа», 181 «Харчові технології» / Автори-упор. О. В. Бабаєва, Н. В. Вольфсон-Гаршина. Харків : ХТЕІ КНТЕУ, 2018. 62 с.
24. Основи рекреалогії (економіко-екологічний та маркетинговий аспект): навч. посіб. / І.О. Гродзинська, С.Г. Нездоймінов, О.В. Гусєва, А.В. Замкова. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 264 с.
25. Паскаль О.В. Система культурно-дозвілєвої роботи : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 146 с.
26. Петрова І. В. Дозвілля у теоретичних рефлексіях : монографія. Київ : НАКККіМ, 2012. 296 с.

27. Петрова І. В. Особливості функціонування сфери дозвілля як соціально-культурного явища у другій половині ХХ ст. / І. В. Петрова // Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. 2011. № 2. С. 51–55.
28. Петрова І. В. Розвиток дозвілля як соціально-культурного явища у ХІХ ст. *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку* : наук. зап. Рівнен. держ. гуманітар. ун-ту : зб. наук. пр. Рівне, 2011. Вип. 17. т. 2.
29. Петрова І. Семантико-етимологічний аналіз дозвілля: культурологічний аспект [Електронний ресурс] / І. В. Петрова. Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pki/2009_25/Petrova_I.V.pdf. Назва з екрана.
30. Петрук В.В. Організація дозвілля в закладах освіти та рекреації : методичні рекомендації щодо виконання практичних робіт та самостійної роботи студентів. Луцьк. 2022. 38 с.
31. Рекреалогія: опорний конспект лекцій/укл. І. В. Власенко. Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 63 с.
32. Рекреаційні комплекси світу : конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / укл. А.Л. Помаза-Пономаренко. Харків : НУЦЗУ, 2020. 154 с.
33. Романовська Л. І. Соціально-педагогічна підтримка діяльності дитячих громадських об'єднань України : історія і сучасність : монографія. Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2012. 420 с.
34. Саракун Л. П. Культурна політика сучасної України: монографія. Ніжин: , 2016. 205 с.
35. Сидорчук Н.Г. Оновлення змісту педагогічних знань: рекреаційний аспект *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*: зб. наук. праць. К.: Педагогічна думка, 2015. Вип. 2. С. 185-200.
36. Смаль І.В., Смаль В.В. Рекреація, туризм і дозвілля: тлумачення і співвідношення понять. URL: http://tourlib.net/statii_ukr/smal.htm.
37. Стафійчук В. І. Рекреалогія: навч. посіб. К.: Альтерпрес, 2008. 264 с.
38. Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів: колективна монографія. / За загал. ред. проф. Ю. С. Сабадаш; редактори-укладачі: проф. Ю. С. Сабадаш, проф. І. В. Петрова. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 308 с.
39. Тринчук В.В. Івентивний туризм : конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 242 «Туризм» освітньо-професійної програми «Туризм» денної та заочної форм навчання. Київ: НУХТ, 2019. 118 с.
40. Хмілевська І. С. Народна гра – елемент нематеріальної культурної спадщини весняних святково-обрядових дійств. *Матеріали I Всеукраїнської очно-заочної науково-практичної конференції «Традиції та інновації в підготовці фахового молодшого бакалавра сфери культури і мистецтва. Сучасний фахівець соціокультурної сфери: зміст та методи його підготовки»* (Гадяч, 23-24 квітня 2020). Гадяч : Гадяцький коледж культури і мистецтв імені І. П. Котляревського. С. 125-132.

41. Цимбалюк Н. Дозвілля між рівністю та нерівністю: до історії питання. *Український соціологічний журнал*. 2017. № 1-2. С.206-210.
42. Шершньова, О.В. Формування нової моделі культурного простору (на прикладі громад Рівненщини): монографія; Український культурний фонд. Острогоз: ФОП-видавець Свинарчук Р.В., 2019. 344 с.
43. Шибєр О. Рекреація і дозвілля в парадигмі digital age. *Питання культурології*. 2018. Вип. 34. С. 189–198.
44. Яцула Т.В. Дозвілля молоді у соціокультурному просторі сучасності. *Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ*: збірник тез доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції з дистанційною участю, 24 березня 2021 р. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2021. с.270–272.

Допоміжні:

1. Іванова Л. А. Професійна підготовка педагогів-організаторів: теорія і практика педагогічного проектування : монографія / За заг. редакцією доц. І. М. Мельникової. Київ, 2008. 248 с.
  2. Кірсанов В. В. Теоретико-методологічні та методичні засади педагогічної діагностики організації дозвілля : монографія. Київ : Альтпрєсс, 2006. 352 с.
  3. Петрова І. В. Становлення та розвиток дозвілля як соціально-культурного явища в Україні: 20-ті роки ХХ ст. *Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв*. 2009. № 2. С. 34–38.
  4. Петрова І. В. Історія дозвілля: проблеми періодизації. *Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв*. 2009. № 4. С. 39–43.
  5. Пішун С. Г. Сутність категорії дозвілля в теоретичних дослідженнях. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя, 2009. Вип. 4. С. 419–425.
  6. Скляр С. Ю. Соціокультурні трансформації дозвіллевого простору молоді в умовах суспільних перетворень в Україні. *Соціальні технології*. 2010. № 10. С. 206–214.
  7. Цимбалюк Н. М. Інституціональна модернізація культурно-дозвіллевої сфери в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра соціол. наук : спец. 22.00.04 / Цимбалюк Наталія Миколаївна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2005. 40 с.
1. Балахтар В. В. Педагогічні засади організації дозвілля дітей та підлітків у системі позашкільної освіти в Україні (1960–1991 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 „Загальна педагогіка та історія педагогіки»; Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 2010. 20 с.
  2. Бєлєцька І. Вплив організованого вільного часу на становлення особистості учня *Соц. педагогіка: теорія і практика*. 2007. № 3. С. 30–33.
  3. Бєлєцька І. В. Сучасна соціокультурна ситуація у сфері дозвілля молоді. *Вісн. Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка*. 2010. № 9. С. 71–76.

4. Любченко О. М. Парк в контексті дозвіллево-розважальних парадигм європейської культури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. культурології : спец. 26.00.01 „Теорія та історія культури; Київ. нац. ун-т культури та мистецтв. Київ, 2011. 21 с.

5. Максимчук Ю. В. Естетичне виховання студентської молоді у процесі клубної роботи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 „Теорія та методика виховання; Херсон. держ. ун-т. Херсон, 2004. 20 с.

6. Поліщук Ю. Й. Соціально-педагогічна діяльність сучасних громадських молодіжних об'єднань в Україні : [монографія] / Ю. Й. Поліщук ; за ред. Н. Г. Ничкала. Тернопіль : ТИПУ, 2005. 432 с.

7. Сидор І. П. Соціокультурні технології в організації дозвілля. *Вісник Черкського університету імені Богдана Хмельницького*. Серія : Педагогічні науки. Черкаси, 2009. Вип. 144. С. 146-149.

8. Сидор І. П. Упровадження нових технологій в організацію дозвіллевої діяльності студентів вищих навчальних закладів України. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота*. 2009. № 16/17. С. 174–176.

9. Скрипник Л. В. Фізична рекреація у сфері дозвілля української молоді. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій*. 2012. № 9. С. 370–374.

10. Тадля О. М. Організація дозвілля студентської молоді в умовах діяльності клубних об'єднань. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури* : зб. наук. пр. / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2010. Вип. 24. С. 222–227.

Інформаційні ресурси

11. <http://www.mon.gov.ua>

12. Академія педагогічних наук України <http://www.apsu.org.ua>

13. Бібліотека українських підручників – <http://pidruchniki.ws/>

14. Державна науково-педагогічна бібліотека НАПН України імені В.О. Сухомлинського <https://dnpb.gov.ua/ua/>

15. Закон України «Про освіту». Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1060-12>

16. Інформаційний портал "Знання". <http://znannya.info>

17. Концепція STEM-освіти в Україні. URL : http://mkkor.at.ua/STEM/STEM_2017.pdf

18. Наукове електронне фахове видання "Народна освіта". www.narodnaosvita.kiev.ua

19. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

20. Освітній онлайн-журнал. <http://educlub.com.ua>

21. Освітній портал " Педагогічна преса". <http://pedpresa.ua>

22. Освітній портал "Освіта.УА". <http://osvita.ua>
23. Освітнянська мережа України. www.ednu.kiev.ua
24. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua>
25. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології Науковий журнал [Електронний ресурс]. http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pednauk/